

تأثیر ساختار سرمایه بر رضایت مندی مشتری در شرکت‌های بیمه

حسین محسنی^۱

دانشجوی دکتری مدیریت مالی، دانشگاه علامه طباطبائی(ره)

چکیده: این مقاله رابطه میان ساختار سرمایه(ترکیب بدھی و حقوق صاحبان سهام) و رضایت مندی مشتریان را با تأکید خاص بر اهمیت اقدامات بازاریابی شرکت‌های بیمه مورد تحلیل قرار می‌دهد. در این مقاله نشان داده می‌شود که شرکت‌های بهره مند از اهرم مالی بیشتر، مجبور به پرداخت بدھی از محل منابع داخلی شرکت شده و این امر می‌تواند علاوه بر مشکلات نمایندگی و کاهش ارزش بازاری، شرکت نسبت به فعالیت‌های بازاریابی کندر شده و بنابرین تأثیر منفی بر رضایتمندی مشتریان داشته باشد. بنابرین مشتریان اگرچه نسبت به ساختار سرمایه شرکت اطلاعی ندارند اما نتایج برآمده ناشی از آن را در نتیجه رفتار بازاریابی شرکت‌های بیمه درک می‌کنند. همچنین در این مقاله رابطه ساختار سرمایه و رضایتمندی مشتریان از دو جنبه مستقیم و غیرمستقیم مورد تحلیل قرار می‌گیرد. این مقاله افق‌های جدیدی را از منظر ارتباط پارهای بازاریابی با نظریه‌های مالی فراهم می‌کند. نتایج این پژوهش می‌تواند در اتخاذ تصمیمات جامع از سوی مدیران شرکت‌های بیمه در انتخاب تأمین مالی مناسب از حیث تأثیر بر رضایتمندی مشتریان سودمند باشد.

کلیدواژه‌ها: رضایتمندی مشتری، ساختار سرمایه، تبلیغات، شرکت‌های بیمه

۱. دانشجوی دکتری مدیریت مالی، دانشگاه علامه طباطبائی(ره)، Mohseni@ues.ac.ir

مقدمه

ساختار سرمایه ترکیبی از بدھی و حقوق صاحبان سهام است که شرکت‌ها با آن تأمین مالی دارایی‌های خود را انجام می‌دهند. انتخاب از میان بدھی و حقوق صاحبان سهام تحت تأثیر عوامل داخلی و خارجی است که بر ساختار سرمایه شرکت تأثیر می‌گذارد. شرکت‌ها برای ادامه فعالیت خود در محیط رقابتی موجود نیازمند تأمین مالی از منابعی هستند که بتواند هزینه سرمایه شرکت را حداقل و سودآوری شرکت را حداکثر نمایند. تأمین مالی شرکت‌ها را می‌توان به طور کلی به دو دسته تأمین مالی داخلی و تأمین مالی خارجی طبقه‌بندی کرد. در تأمین مالی داخلی، شرکت‌ها به جای تقسیم سود میان سهامداران آن را در عملیات شرکت جهت کسب بازده بیشتر آنی بکار می‌گیرند و در تأمین مالی خارجی، شرکت از محل بدھی‌ها(استقراض/اهرم مالی) و افزایش سرمایه(انتشار سهام جدید) استفاده می‌کنند. به طور کلی مقایسه میان مزایای بهره‌گیری بدھی یا انتشار سهام را در دو مؤلفه صرفه‌جویی‌های مالیاتی و الزام به پرداخت سود خلاصه کرد.

تأثیر بهتر بر معیارهای ذهنی مشتری موجب عملکرد بازاری بهتر برای فروش محصول شده و درتیجه افزایش سودآوری شرکت را به همراه خواهد داشت(سرینی واسا و همکاران^۱، ۲۰۰۹). بنابرین درک رابطه میان ساختار سرمایه و معیارهای ذهنی مشتری می‌تواند فراهم کننده بستر ارتباطی میان این دو موضوع باشد. بنابرین برخلاف پژوهش‌های صورت گرفته در آزمون ساختار سرمایه و سودآوری، این پژوهش علاوه بر سودآوری، تأکید بر بررسی تصمیمات ساختار سرمایه بر استراتژی بازاریابی و ذهنیت مشتریان دارد. دلیل تمرکز بر ذهنیت مشتریان از دو منظر است. اول اینکه در پژوهش‌های بازاریابی شواهدی درخصوص تأثیر مثبت رضایتمدی مشتریان بر مقیاس‌های بازاریابی متنوع نظری و فاداری(برای نمونه میتال و کاماکورا^۲، ۲۰۰۱ و سیدرز و همکاران^۳، ۲۰۰۵)، مقیاس‌های حسابداری نظری سودآوری و فروش(برای نمونه اندرسون و لمن^۴، ۱۹۹۴) و تصمیمات سرمایه گذاری شرکت‌ها(نظری فورنل^۵، ۲۰۰۶ و تالی و هاروچ^۶، ۲۰۰۹) وجود دارد اما درخصوص تصمیمات تأمین مالی(که شاید مهتر از موارد مذکور باشد) توجه قابل ملاحظه‌ای نشده است. این درحالی است که تصمیمات تأمین مالی و سرمایه گذاری برای شرکت‌ها از منظر مالی دو روی یک سکه و از اهمیت مساوی برخوردارند. دوم اینکه در مواردی که پایگاه داده مناسبی برای سنجش رضایتمدی مشتریان وجود ندارد باید از مؤلفه‌های غیرمستقیم موجود که دارای تأثیر مستقیم و غیرمستقیم بر این مهم هستند بهره گرفت.

پرسشن اساسی پژوهش را می‌توان چنین بیان کرد که آیا رابطه معناداری میان ساختار سرمایه، سودآوری و رضایتمدی مشتری در شرکت‌های بیمه پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران وجود دارد؟ در صورت وجود رابطه معنادار، با کدامیک از نظریه‌های ساختار سرمایه مطابقت دارد؟ در نهایت اینکه رابطه میدانی موجود درخصوص ارتباط میان ساختار سرمایه و فعالیت‌های غیرمالی شرکت در راستای ارتقای رضایتمدی مشتری چیست؟

روش این پژوهش همبستگی و ابزار سنجش آن از طریق رگرسیون است. این پژوهش علاوه بر استفاده از ادبیات پژوهشی جدید در حوزه ساختار سرمایه و مشتری مداری از حیث گستره داده‌ها، تفسیر و تحلیل نتایج، از روش سنجی بکارگرفته تمایز است.

برای پاسخ به این پرسشن، تحقیق حاضر به پنج قسمت تقسیم شده است. پس از بیان مقدمه، در بخش اول به تشریح مبانی نظری تحقیق پرداخته و شرحی اجمالی بر پیشینه پژوهش‌های خارجی و داخلی خواهیم داشت. بخش روش شناسی تحقیق است که فرضیه‌های پژوهش و داده‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. بخش سوم آزمون‌های سنجی بر مدل‌ها با استفاده از رویکرد رگرسیون ترکیبی و گشتاوری تعیین یافته صورت می‌گیرد. در نهایت در بخش چهارم، نتایج را تحلیل کرده و یافته‌های پژوهش را از منظر نظری و کاربردی ارائه خواهد شد.

¹. Srinivasa

². Mittal and Kamakura

³. Seiders et al

⁴. Anderson and Lehman

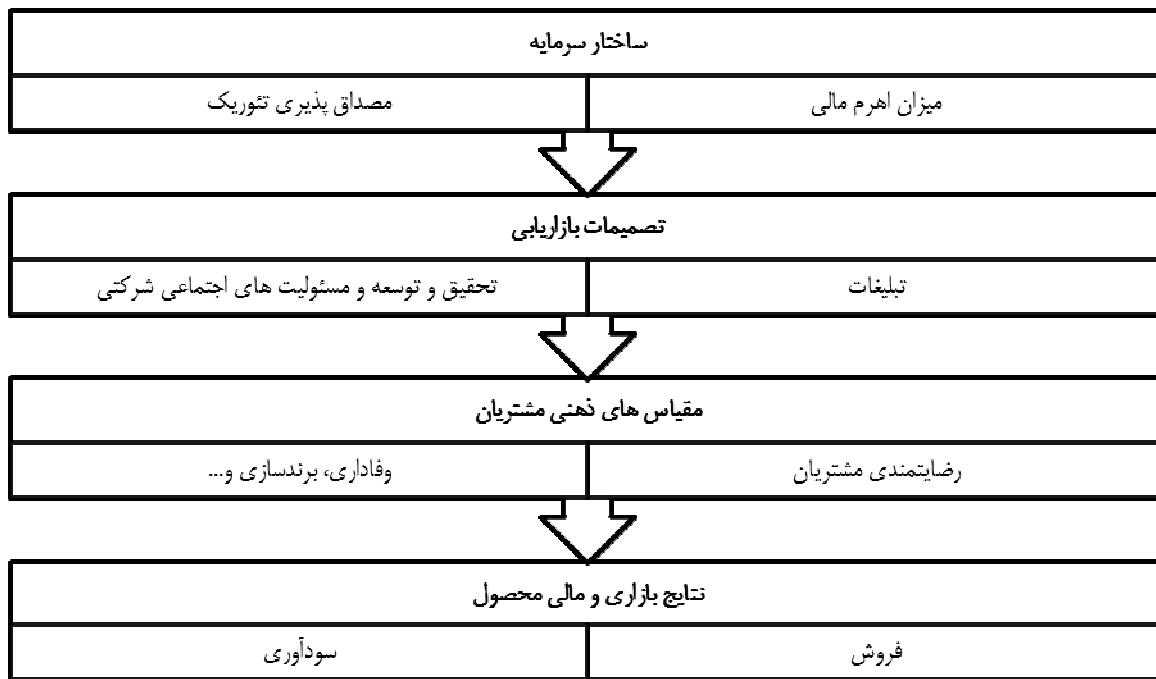
⁵. Fornell

⁶. Tuli and Bharadwaj

- چارچوب مفهومی

در حوزه رابطه میان تصمیمات تأمین مالی شرکت‌ها به طور عمده پنج نظریه شامل نظریه ستی، میلر و مودیلیانی، نظریه نمایندگی، نظریه توازن ایستا و نظریه سلسه مراتبی مطرح است. پژوهشگران اقتصاد مالی دریافتند که ساختار سرمایه و سودآوری به یکدیگر وابسته‌اند ولیکن رابطه میان آنها حسب عملیات مالی شرکت‌های سهامی در حیطه بین‌المللی یکسان نبوده و حسب نوع کشور وابسته به ساختارهای مالی و شرایط اقتصادی است. از این‌رو محققان حسب نوع کشورها به تحلیل رابطه مذکور می‌پردازند که البته نتایج بدست آمده در این خصوص حسب داده‌ها و روش تحلیلی یکدیگر متفاوت است.

هدف از تصمیمات بازاریابی دسترسی به عملکرد بازاری بهتر است که در نهایت در قالب نتایج مالی نمود می‌یابد.

شکل ۱. چارچوب مرحله‌ای نظری موضوع

همانطور که در شکل ۱ نمایش داده شده است، چارچوب اصلی این پژوهش در بررسی تأثیر ساختار سرمایه بر تصمیمات حوزه بازاریابی شرکت‌های بیمه و سنجش نتایج حاصل از آن است. به عبارت دیگر این پژوهش به بررسی تأثیر محدودیت‌های حاصل از ساختار سرمایه شرکت‌های بیمه بر اقدامات بازاریابی و رضایتمندی مشتریان شرکت‌های بیمه در یک چارچوب مشخص می‌پردازد. بررسی تأثیر ساختار سرمایه بر رضایتمندی مشتری را می‌توان از دو طریق مستقیم و غیرمستقیم مورد بررسی قرار داد. تأثیر مستقیم ساختار سرمایه بر رضایتمندی مشتری را می‌توان با تحلیل تأثیر افزایش بدھی و امکان ورشکستگی شرکت تحلیل کرد (شوموی ۲۰۰۱^۱). مشتریان شرکت‌های دارای اهرم مالی بالا (در صورتی که وضعیت شرکت را بدانند) همواره درخصوص سطح و کیفیت خدمات آتی شرکت نگرانی دارند. این نگرانی در نتیجه تحمل نوعی خاصی از هزینه‌های مالی (نبد خدمات آتی) و غیر مالی (تلقی منفی از محصول شرکت ورشکسته) است. بنابرین ساختار سرمایه شرکتی که دارای بخش عمدۀ ای بدھی یا در مرحله نزدیک به ناتوانی و ورشکستگی مالی است موجب می‌شود تا نگرانی از بابت وضعیت آتی آن شرکت، رضایتمندی مشتری کاهش یابد که این امر می‌تواند خود را در قالب هزینه‌های تبلیغات، فروش و در نهایت سودآوری نمود یابد.

ساختار سرمایه می‌تواند همچنین بر رضایتمندی مشتریان از طریق کیفیت خدمات قبل از ایه مشتریان تأثیر گذارد. کارکنان شرکت‌های در وضعیت مالی نامناسب یا در معرض ورشکستگی همواره درخصوص امنیت شغلی خود واهمه داشته و تلاش می‌کنند تا قبل از اخراج یا تعديل، شغل دیگری یافته و شرکت را ترک کنند. شرکت‌های اهرمی معمولاً دست به تعديل حقوق می‌زنند و یا گردش

¹. Shumway

کارکنان بالایی دارند(شارپ^۱، ۱۹۹۴) که این امر رضایت شغلی را کاهش داده و تأثیر منفی بر کیفیت ارایه خدمات بر مشتریان شرکت می تواند داشته باشد(هامبورگ و استاک^۲، ۲۰۰۴). از طرف دیگر شرکت های اهرمی نسبت به شرکت های هم گروه خود از منظر رقابت پذیری عقب می مانند. مطالعات فیلیپس^۳ (۱۹۹۵) نشان می دهد که نسبت بدھی صنایع دارای همبستگی مثبت با قیمت محصول است اما با خروجی صنایع رابطه منفی دارد. قیمت بالاتر با خروجی کمتر منجر به کاهش رضایت مندی مشتریان می شود. اهرم بالا همچنین قدرت شرکت را در واکنش به هنگام در عرصه رقابت با سایر شرکت ها کاهش می دهد. به طوریکه هر چه اهرم مالی شرکت بیشتر باشد، سهم از بازار به مرور کمتر و عرصه رقابتی بر شرکت تنگ تر خواهد شد. به طور مشابه گرولن، کاناتس و کومار^۴ (۲۰۰۶) دریافتند که سطح بیشتر اهرم مالی منجر به سوق شرکت به اتخاذ سیاست های منفعلانه در رقابت می شود که این امر تأثیر منفی بر رضایت مندی مشتریان دارد. بنابرین می توان از بخش اول نتیجه گرفت که هر چه اهرم مالی شرکت بیشتر باشد، رضایت مندی مشتریان کمتر خواهد بود و بلعکس.

تأثیر غیرمستقیم ساختار سرمایه بر رضایت مندی مشتریان را می توان از حیث بازاریابی مورد تحلیل قرار داد. مطابق با پژوهش های سابق انجام شده(نظیر لو و باتاچاریا^۵، ۲۰۰۶؛ مک آیستر، سرینواسان و کیم^۶، ۲۰۰۷؛ جوشی و هانستر^۷، ۲۰۱۰) می توان فعالیت های بازاریابی شرکت را در قالب سه مولفه تبلیغات، تحقیق و توسعه^۸ (R&D) و مسئولیت های اجتماعی شرکتی^۹ (CSR) بررسی کرد. در واقع فعالیت های بازاریابی از نظر مالی به آنسته اقداماتی اطلاق می شود که ایجاد کننده دارایی های بازار محور برای شرکت شده و مزیت رقابتی برای شرکت به ارمنان آورند(سریوستاو، شروانی و فاهی^{۱۰}، ۱۹۹۸). تبلیغات موجب برندازی برای مشتریان، تمایز محصول از سایر رقبا و ایجاد مرزهایی برای ورود سایر رقبا به عرصه فعالیت های شرکت می شود. فعالیت های تحقیق و توسعه با ایجاد محصولات نوین یا افزایش ظرفیت شناخته می شوند(ناراسیمان، راجیو و دوتا^{۱۱}، ۲۰۰۶). فعالیت های مسئولیت اجتماعی منجر به ایجاد تمایز برای شرکت با لحاظ یک سری پارادایم های خاص اجتماعی و اخلاقی(فعالیت های و محصولات سبز، فعالیت های خیریه، پرهیز از برخی اقدامات هنجاری و...) می شوند. به طور خلاصه فعالیت های بازاریابی یک جریان است که نتیجه آن در سودآوری شرکت نمود می یابد. انتظار می رود که میان اهرم مالی و مولفه های مذکور رابطه منفی برقرار باشد زیرا هرچه اهرم مالی شرکت بیشتر باشد، نیاز به منابع داخلی برای پوشش اصل و فرع بدھی بیشتر شده و در نتیجه شرکت منابع کمتری در اختیار دارد تا آن را صرف تبلیغات، تحقیق و توسعه یا فعالیت های اجتماعی نماید. بنابرین می توان نتیجه گرفت که هرچه اهرم مالی شرکت بستر باشد، سرمایه گذاری کمتری در تبلیغات، تحقیق و توسعه و فعالیت های مسئولیت اجتماعی خواهد شد.

- - مبانی نظری

ساختار سرمایه درحقیقت سمت چپ ترازنامه شرکت هاست که متشکل از دو بخش بدھی و حقوق صاحبان سهام است. ساختار سرمایه شامل اقلام بلندمدت سمت چپ ترازنامه می باشد و بنابراین فاقد بدھی های جاری است که در حالی است که ساختار مالی شامل ترکیب سمت چپ ترازنامه می باشد و بنابراین شامل منابع مالی کوتاه مدت نیز می شود. در اقتصاد مالی، درخصوص وجود یا عدم وجود ساختار سرمایه بهینه نتایج متقاضی وجود دارد اما به طور مشترک ساختار سرمایه ای بهینه است که موجب خلق حداکثر ارزش و حداقل هزینه برای شرکت گردد. تا سال ۱۹۵۸ نظریه ساختار سرمایه به صورت گزاره هایی نه چندان محکم درباره فتار سرمایه گذاران بود تا اینکه مجموعه ای از مقاله های مالی که دارای تأثیری قابل توجه در تاریخ اقتصاد مالی بوده اند توسط فرانکو مودیلیانی و مرتون میلر ارائه شد که گاهی از آن به عنوان مهمترین نظریه دانش مالی باد می کنند. فعالان دانش اقتصاد مالی برای نیل به مقصود خود یعنی حداکثر نمودن ثروت سهامداران، نظریه ها، الگوها و مدل های مختلفی را توسعه داده اند. البته در ابتدا شایان ذکر است که هیچکدام از نظریه ها

¹. Sharpe

². Homburg and Stock

³. Philips

⁴. Grullon, Kanatas and Kumar

⁵. Luo & Bhattacharya

⁶. McAlister, Srinivasan and Kim

⁷. Joshi and Hanssens

⁸. Research and Development

⁹. Corporate Social Responsibility

¹⁰. Srivastava, Shervani and Fahey

¹¹. Narasimhan, Rajiv and Dutta

تاکنون توانسته پاسخ قطعی، برای پرسش ساختار سرمایه بهینه فراهم کنند. بدلیل همین امر است که مایرز^۱(۱۹۸۴) مقوله ساختار سرمایه را به پازل، کامات^۲(۱۹۹۷) آن را به رمز و بسیاری از اقتصاددانان مالی آن را معملاً تشییه می‌کنند(خالقی مقدم و باعومیان، ۱۳۸۵). در مورد ساختار سرمایه تا کنون دیدگاههای مختلفی ارائه شده است که در ادامه به بیان مختصر برخی نظریه‌ها و دیدگاههای مطرح شده در حوزه رابطه میان سودآوری و ساختار سرمایه خواهیم پرداخت. نظریه سنتی، میلر و مودیلیانی، نظریه نمایندگی، نظریه توازن ایستا و نظریه سلسله مراتبی، نظریه‌هایی هستند که با الگوگیری از پژوهش‌های خارجی مشابه جهت بررسی مصدق‌پذیری آنها در بازار سرمایه کشورمان مورد استفاده قرار می‌گیرند.

در نظریه سنتی ماهیت نگرش، اثبات گرایانه و شناخت تصمیمات مالی ارزشمند در طول زمان است. در این نظریه باور رایج درخصوص ساختار سرمایه این است که هر شرکت با توجه به ویژگی‌هایی از ظرفیتی عادی برای بدھی برخوردار است که موجب کاهش هزینه‌های مالی آن می‌شود. با افزایش بدھی، سهامداران عادی به دلیل ریسک بیشتر ارزش کمتری برای سهام قائل خواهند شد و بدین ترتیب هزینه حقوق صاحبان سهام یا بازدهی مورد انتظار افزایش پیدا خواهد کرد. بنابراین با بکارگیری اهرم بیشتر، هزینه سهام عادی تا جایی افزایش می‌یابد که با منابع بدھی ارزان‌تر خشی نمی‌شود.

نظریه سپر مالیاتی مودیلیانی و میلر^۳(۱۹۶۳) استدلال می‌کنند که چون در محاسبه مالیات بر درآمد شرکت، پرداختهای بهره کسر می‌شود هر قدر در بافت سرمایه، بدھی بیشتر باشد، بدھی مالیاتی شرکت کمتر و جریان نقدی بعد از مالیات بیشتر می‌شود که در نهایت ارزش بازار شرکت افزایش می‌یابد. این نظریه بیان می‌کند شرکت‌های سودآور از استقرافض بیشتری بهره می‌گیرند تا از صرفهای مالیاتی ناشی از هزینه‌های بهره استفاده کنند. بنابراین نظریه سپر مالیاتی پیش‌بینی کننده وجود رابطه مثبت میان سودآوری و ساختار سرمایه است.

در نظریه نمایندگی^۴ بیان می‌شود که مالکان شرکت(سهامداران) اختیارات خود را به مدیران تفویض می‌نمایند اما مدیران دارای هدف‌های شخصی هستند که با دیدگاه سهامدار مبنی بر به حداکثر رساندن ثروت، مغایر است. تضاد بین مدیریت و سهامداران می‌تواند بوسیله سوء مدیریت منابع توسط مدیر شناخته می‌شود. جنسن و مکلینگ استدلال می‌کنند که استفاده از بدھی تضمین شده ممکن است هزینه نمایندگی بدھی را کاهش دهد. بدین ترتیب شرکت‌های با سودآوری بالا باید از اهرم مالی بیشتری برای حداقل کردن مشکلات نمایندگی بهره گیرند. همچنین اندازه شرکت ممکن است شاخصی برای هزینه‌های نمایندگی بدھی(هزینه نظارت) ناشی از تضاد بین مدیران و سرمایه‌گذاران باشد. از آنجاییکه هزینه نظارت شرکت‌های بزرگ کمتر از شرکت‌های کوچک است، بنابراین شرکت‌های بزرگ بیشتر به استفاده از بدھی ترغیب می‌شوند.

در نظریه توازن ایستا^۵ رابطه بین سودآوری و نسبت بدھی از طریق هزینه‌های ورشکستگی تبیین می‌شود. شرکت‌های با سودآوری پایین را به استفاده کمتر از اهرم مالی سوق می‌دهد. اگر احتمال ورشکستگی وجود داشته باشد و نیز اگر هزینه اداری و سایر هزینه‌های ورشکستگی قابل توجه باشد، شرکت اهرمی جذابیت کمتری برای سرمایه‌گذاران خواهد داشت. لذا پس از کنترل فرصت‌های سرمایه گذاری انتظار می‌رود که نسبت پرداخت سود و نسبت اهرم مالی با سود آوری رابطه مثبتی داشته باشند.

نظریه سلسله مراتبی^۶ ساختار سرمایه بیان می‌دارد که شرکت‌ها ابتدا از منابع داخلی استفاده می‌نمایند و سپس در صورت نیاز از تأمین مالی خارجی استفاده می‌کنند. شرکت‌های با سودآوری بالا صرف نظر از قدرت بازار، بایستی دارای یک نسبت بدھی پایین باشند. بنابراین طبق این نظریه میان ساختار سرمایه و سودآوری رابطه منفی وجود دارد.

بنابراین به طور خلاصه می‌توان گفت که نظریه‌های سنتی، میلر و مودیلیانی، نمایندگی و توازن ایستا قائل به وجود رابطه مثبت میان سودآوری و ساختار سرمایه هستند. این درحالی است که نظریه سلسله مراتبی رابطه میان سودآوری و ساختار سرمایه را منفی ترسیم می‌کند. هر کدام از نظریه‌ها دارای ابعاد تحلیلی خاصی هستند که راهبردهای خود و کلان متفاوتی را در تأمین مالی شرکت‌ها و وضعیت بازار ترسیم می‌کنند. بررسی مصدق‌پذیری نظریات مذکور در بازار سرمایه بر حسب صنایع مختلف می‌تواند ارائه کننده بعد تحلیلی وسیع‌تر به سیاست‌گذاران اقتصادی و سرمایه‌گذاران باشد.

¹. Myers

². Kamase

³. Modigliani and Miller

⁴. Agency Theory

⁵. Trade off Theory

⁶. Pecking Order Theory

بعد دیگر این پژوهش مقوله مشتری مداری است. مشتری مداری درک کافی یک شرکت از خریداران هدف خود می‌باشد تا بتواند برای آنان ارزش برتر ایجاد نمایند. مشتری مداری از یک وضعیت مداوم و فعال برای رویارویی با ضروریات مشتریان، طرفداری می‌کند(هان و همکاران^۱، ۱۹۹۸). واحدهای کسب و کاری که در محیط‌های پرتلاطم فعالیت می‌کنند با تغییرات سریع در نیازها و ترجیحات مشتریان و تقاضاها و نیازمندی‌های پیش‌بینی نشده آنها روبرو می‌شوند. بنابرین آنها بدلیل وجود نیازها و انتظارات در حال تکامل مشتریان نیاز بیشتری دارند که مشتری مدار باشند(جاورسکی و کوهلی^۲، ۱۹۹۰). مشتریان بالقوه امروز می‌توانند مشتریان آینده باشند و چیزی که آنها امروز می‌خواهند، چیزی که آنها در آینده می‌خواهند، چیزی که آنها امروز درک می‌کنند و نیز آنچه ممکن است در آینده به عنوان ارض اکننه خواسته‌هایشان درک کنند را بدرستی فهمند. در پژوهش‌های مالی معمولاً از داده‌های شاخصی برآمده از یک پایگاه‌های داده بهره می‌گیرند. برای نمونه شاخص رضایتمندی مشتریان آمریکایی^۳(ACSI) برای اولین بار در سال ۱۹۹۴ منتشر شد، سالانه رضایتمندی مشتریان داخل ۴۱ طبقه‌بندی صنعتی را ارائه می‌دهد. در کشورهایی که یک پایگاه داده مت مرکز برای تحقیقات بازار وجود ندارد، از شاخص‌های غیرمستقیم موثر بر رضایتمندی مشتری نظریه تبلیغات، تحقیق و توسعه، فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی و... استفاده می‌شود.

تحقیقات متعددی درخصوص بررسی تبلیغات بر معیارهای عملکردی شرکت درخصوص رضایتمندی مشتریان صورت گرفته است(لو هامبورگ^۴، ۲۰۰۷). انتظار می‌رود رابطه مثبتی میان تبلیغات و رضایتمندی مشتریان با در نظر گرفتن سه مولفه شامل ترغیب، اطلاع دهی و پرسنلی وجود دارد(باغ ول^۵، ۲۰۰۷).

مولفه ترغیب به منزله ایجاد تمایز در محصول و وفاداری به برنده با ارائه محصول مطابق با خواسته مشتری است(بولدینگ، لی و استالین^۶، ۱۹۹۴). تبلیغات می‌تواند اطلاعات اساسی درخصوص محصول فراهم کند. این اطلاعات می‌تواند مستقیم(درخصوص قیمت) یا غیرمستقیم(کیفیت محصول/خدمت) باشد. بنابرین تبلیغات با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و ارائه اطلاعات تکمیلی می‌تواند رضایتمندی مشتری را ارتقا بخشد. همچنین نقش پرسنلی تبلیغات می‌تواند فراهم کننده ابعاد روانی اجتماعی مطلوب برای مشتریان باشد که این خود موثر بر رضایتمندی مشتری است.

هزینه‌های تحقیق و توسعه دارای رابطه مستقیمی با خروجی‌های شرکت است(مانفیلد^۷، ۱۹۹۴). تأثیر تحقیق و توسعه بر رضایتمندی مشتریان می‌تواند از طریق فعالیت‌های نوآورانه در خلق خدمت یا توسعه محصولات موجود و توانایی شرکت در برآورده سازی نیازهای آتی مشتریان باشد(narasimhan، Rajiv و Dutta^۸، ۲۰۰۶). هزینه‌های حوزه مسئولیت اجتماعی شرکت مطابق با اهداف غیرمالی در ارتباط با ذینفعان است که برخی از آنها می‌توانند مشتریان شرکت باشند. سرمایه‌گذاری در موقوفه‌های اجتماعی می‌تواند موجب ترجیح محصولات شرکت توسط مشتریان و جامعه شده و این به منزله درک بهتر مشتریان موجود و بالقوه است. بنابرین این امر می‌تواند موجب ارتقای رضایتمندی مشتریان شود(باتاپاریا و سن^۹، ۲۰۰۳). بنابرین می‌توان خلاصه کرد که هر چه میزان سرمایه‌گذاری شرکت در تبلیغات، تحقیق و توسعه و فعالیت‌های اجتماعی بیشتر باشد، رضایتمندی مشتریان بیشتر خواهد بود و بالعکس.

- پیشینه تحقیق

پژوهش‌هایی که به طور مستقیم به بررسی ساختار سرمایه و رضایتمندی مشتری یا متغیرهای تبیین کننده رضایتمندی مشتری پرداخته‌اند، انگشت شمارند. با عنایت به متغیرهای توضیحی موجود در مدل می‌توان یکسری از تحقیقات مت مرکز بر ساختار سرمایه و رابطه آن با متغیرهای توضیحی نظریه سودآوری، اندازه، ساختار بازار و نظایر آن مشاهده کرد که در ابتدا بیان می‌شود. بخش دوم به پژوهش‌هایی تعلق دارند که کما بیش مقوله تبلیغات و رضایتمندی مشتری را از منظر مالی مورد بررسی قرار داده‌اند.

¹. Han, J. K., Kim, N., Srivastava

². Jaworski, B. J., Kohli, A. K

³. American Customer Satisfaction Index

⁴. Luo and Hamburg

⁵. Bagwell

⁶. Boulding, Lee and Staelin

⁷. Mansfield

⁸. Narasimhan, Rajiv and Dutta

⁹. Bhattacharya and sen

فعالیت‌های پژوهشی مودیگلیانی و میلر^۱(۱۹۸۵ و ۱۹۶۳) در حوزه مالیه شرکتی درخصوص ساختار سرمایه و مزیت سپر مالیاتی سبب شد تا راه برای توسعه دیگر نظریه‌ها و تحقیقات میدانی درخصوص ساختار سرمایه باز شود. هاریس و راویو^۲(۱۹۹۱) نشان می‌دهند که عده نظریات این حوزه برآمده از نتایج پژوهش‌های متعدد انجام شده در کشورهای توسعه یافته و به طور خاص برای ایالات متحده آمریکا است. در این راستا گزارش‌های تطبیقی محدودی در حوزه بین‌المللی درخصوص عوامل تعیین کننده ساختار سرمایه صورت گرفته است. براندر و لویس^۳ (۱۹۸۶) و ماسیموویک^۴(۱۹۸۸) چارچوب نظری درخصوص رابطه میان ساختار سرمایه و ساختار بازار فراهم کردند. آنها نشان دادند که ساختار بازار موثر بر ساختار سرمایه است که از طریق رفتار رقابتی و استراتژی‌های شرکت‌ها این تأثیرگذاری پدید می‌آید. زینگلاس^۵(۱۹۹۸) نشان داد که شرکت‌های برخوردار از اهرم مالی بالا بخشی از سودآوری فرستادهای سرمایه گذاری خود را به اختیاردهندگان(به جای سهامداران) منتقل می‌کنند و این امر در نهایت موجب کاهش سطوح سرمایه گذاری این شرکت‌ها به کمتر از حد پنهانه(برای سرمایه گذاری هایی با ارزش فعلی مثبت) می‌شود. گراهام^۶(۲۰۰۰) در پژوهش خود نشان می‌دهد که شرکت‌ها تا جایی از بدھی استفاده می‌کنند تا بوسیله صرفه مالیاتی، موجب کاهش هزینه سرمایه آنها شود. این در حالی است که شرکت‌های سودآور و بزرگ بدليل اجتناب از هزینه‌های ورشکستگی به سطوح اندک بدھی تمایل دارند. پژوهش انجام شده توسط بوث و همکارانش^۷(۲۰۰۱) نشان دادند که سودآوری رابطه منفی با سطوح بدھی و اندازه شرکت‌ها دارد. پاندی^۸(۲۰۰۴) به بررسی رابطه میان ساختار سرمایه، سودآوری و ساختار بازار می‌پردازد و نشان می‌دهد که رابطه میان ساختار سرمایه و سودآوری غیرخطی و به شکل سه‌می وار است. پژوهش هادلак و جیمز^۹(۲۰۰۲) نشان می‌دهد که شرکت‌ها، تأمین مالی مبتنی بر بدھی را ترجیح می‌دهند زیرا شواهد حاکی از آن است این تأمین مالی برای آنها بازده بیشتری را به ارمغان می‌آورد.

گرولن، کانتاس و کومار^{۱۰}(۲۰۰۶) دریافتند که شرکت‌های با اهرم مالی روبه کاهش بیشتر از شرکت‌های با اهرم مالی روبه افزایش در تبلیغات سرمایه گذاری می‌کنند. همچنین آنها نتیجه گرفتند که هرچه اهرم مالی در ساختار سرمایه شرکت‌های رقیب بیشتر باشد، واکنش آنها نسبت به فعالیت‌های بازاریابی شرکت، منفulanه تر است. سانگ و همکاران^{۱۱}(۲۰۱۲) به بررسی تأثیر ساختار سرمایه بر فعالیت‌های بازاریابی و رضایتمندی مشتریان در کلیه صنایع آمریکایی می‌پردازد. نتایج پژوهش وی می‌تواند رابطه منفی میان ساختار سرمایه با رضایتمندی و فعالیت‌های بازاریابی، تحقیق و توسعه در شرکت‌های بورسی آمریکایی است.

روش شناسی تحقیق

روش این تحقیق توصیفی و از نوع همبستگی است. در روش تحقیق توصیفی، محقق بدون دستکاری در متغیرهای مستقل، وضعیت فعلی و موجود آنها را مورد بررسی قرار می‌دهد. در روش تحقیق همبستگی، رابطه میان دو یا چند متغیر براساس هدف تحقیق تحلیل می‌گردد.

تصمیمات بازاریابی با در نظر گرفتن ساختار مالی و منابع مالی در دسترس شرکت اتخاذ می‌شود. با عنایت به ساختیت متفاوت متغیرهای پژوهش شایسته است از روش‌های بررسی روابط غیرخطی بهره بگیریم. فعالیت‌های بازاریابی شرکت را می‌تواند در قالب سه متغیر مالی شامل هزینه تبلیغات، هزینه تحقیق و توسعه و هزینه فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی مطابق با پژوهش‌های ای قبلی در نظر گرفت. در عمل برای سنجش رضایتمندی مشتری دشواری‌هایی از منظر متغیرهای مورد بررسی وجود دارد. شاخص‌های سنجش رضایت مشتری در بسیاری از کشورهای کمتر توسعه یافته وجود ندارد و متغیرهای مذکور نظیر هزینه‌های تحقیق و توسعه، فعالیت‌های اجتماعی شرکت و... به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی یا پذیرفته شده از منظر حسابداری قرار نمی‌گیرد. نظر به اینکه عمدۀ این متغیرها توسط شرکت‌ها افشا نمی‌شود، در مورد کشورهای در حال توسعه یا کمتر توسعه یافته مجبور به محدود کردن دامنه متغیرهای مورد بررسی به داده‌های موجود در صورت‌های مالی شرکت‌ها هستیم. برای نمونه درخصوص مورد ایران تنها می‌توان از هزینه‌های

¹. Harris and Revive

². Brander and Lewis

³. Maksimovic

⁴. Zingales

⁵. Graham

⁶. Booth L, V. Aivazian A. K, Demirguc & V.Maksimovic

⁷. Pandey

⁸. Hadlock and James

⁹. Grullon, Kandas and Kumar

¹⁰. Song et al

تبلیغات در صورت‌های مالی استفاده کرد زیرا متغیرهایی نظری هزینه‌های تحقیق و توسعه، هزینه‌های مسؤولیت اجتماعی شرکتی و... منتشر نمی‌شود

- فرضیه‌های پژوهش

این تحقیق دارای پنج فرضیه برگرفته از متغیرهای تعدیلی تحقیق است.

فرضیه اول- میان ساختار سرمایه سودآوری شرکت‌های بیمه پذیرفته شده در بورس رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم- میان ساختار سرمایه و ساختار بازار شرکت‌های بیمه پذیرفته شده بورس رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم- میان ساختار سرمایه و هزینه‌های تبلیغات شرکت‌های بیمه پذیرفته شده بورس رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه چهارم- میان ساختار سرمایه و رشد شرکت‌های بیمه پذیرفته شده بورس رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه پنجم- میان ساختار سرمایه و اندازه شرکت‌های بیمه پذیرفته شده بورس رابطه معناداری وجود دارد.

- جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این تحقیق شامل کل شرکت‌های بیمه است. از آنجایی که از منظر دسترسی به داده‌ها، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس از قابلیت دسترسی بهتری برخوردارند. نمونه پژوهش کلیه شرکت‌های بیمه حاضر در بورس اوراق بهادار تهران در طول سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۳ در بورس اوراق بهادار تهران است که البته با استفاده از روش گرینش منطقی بر مبنای دو معیار انتخاب گردیده است. اول اینکه اطلاعات کامل و تفصیلی صورت‌های مالی سالانه هریک از شرکت‌ها همراه با قیمت سهم در پایان سال مربوطه در تابلوی بورس تهران در دوره مورد بررسی موجود باشد. دوم، شرکت حداقل تا یکسال از دوره بررسی وارد بورس شده باشد(جهت محاسبه موارد رشد).

- مدل پژوهش

متغیر وابسته این پژوهش ساختار سرمایه(DR) است. متغیرهای سودآوری(ROA)، هزینه تبلیغات(AD)، ساختار بازار(MS)، نرخ رشد(GR) و اندازه(SIZ) به عنوان متغیرهای مستقل پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرند.

مدل تخمین این پژوهش از نوع رگرسیون داده‌های ترکیبی^۱ و رگرسیون گشتاوری تعیین یافته^۲ است. کاربرد داده‌های ترکیبی در اقتصاد سنجی، برتری‌های زیادی نسبت به استفاده از داده‌های مقطعی یا سری زمانی دارد. داده‌های ترکیبی اطلاعات مقاطع مختلف و پویایی آنها را همزمان در نظر می‌گیرد. از آنجا که لحاظ نکردن برخی از متغیرها در ساختار مدل موجب ایجاد عدم کارایی در برآورد مدل‌های اقتصاد سنجی می‌شود، روش داده‌های ترکیبی اثر این نوع متغیرهای لحاظ نشده یا غیر قابل اندازه‌گیری را بهتر از داده‌های مقطعی یا سری‌های زمانی نشان می‌دهد. همچنین داده‌های ترکیبی روندهای گذشته متغیرها را در می‌گیرد و از نظر لحاظ کردن پویایی متغیرها، اطمینان ایجاد می‌کند.

برای تعیین نوع مدل مورد استفاده در داده‌های ترکیبی از آزمونهای مختلفی استفاده می‌شود. رایج ترین آنها، آزمون چاو^۳ برای استفاده از مدل اثر ثابت در مقابل مدل برآورد داده‌های تلفیق شده^۴ است. آماره آزمون چاو براساس مجموع مربعات خطای مدل مقید و مدل غیر مقید به صورت زیر است. این آماره دارای توزیع F با N-K و NT-N-K درجه آزادی است.

$$\text{Chow} = \frac{(RRSS - URSS)/N}{URSS/NT - N - K}$$

آزمون هاسمن^۵ برای استفاده از مدل اثر ثابت در مقابل مدل اثر تصادفی است. آزمون هاسمن بر پایه‌ی وجود یا عدم وجود ارتباط بین خطای رگرسیون تخمین زده شده و متغیرهای مستقل مدل شکل گرفته است. اگر چنین ارتباطی وجود داشته باشد، مدل اثر تصادفی و اگر این ارتباط وجود نداشته باشد، مدل اثر ثابت کاربرد خواهد داشت. در این حالت β_1 با برقراری فرضیه‌ی H_1 تخمین زن سازگار و H_1 کارا است، ولی با برقراری فرضیه‌ی H_2 کارا نیست. β_1 با برقراری فرضیه‌ی H_2 تخمین زن کارا است، ولی با برقراری فرضیه‌ی H_1 کارا نیست. اگر تفاوت تخمین زنهای β_1 و $\hat{\beta}_1$ مقدار $q = \hat{\beta}_1 - \beta_1$ باشد، واریانس از تفاضل مقادیر واریانس‌های $\hat{\beta}_1$ حاصل می‌شود و آماره آزمون هاسمن به صورت زیر خواهد شد.

¹. Panel Data

². Generalized Method of Moment

³. Chow

⁴. Pooled data

⁵. Hasman

$$M = \frac{\hat{q}^t}{\tilde{V}(q)}$$

مدل رگرسیون ترکیبی تحقیق را می‌توان به صورت زیر تعریف کرد:

$$DR_{it} = \alpha_i + \alpha_1 ROA + \alpha_2 AD + \alpha_3 MS + \alpha_4 GR + \alpha_5 SIZ + \varepsilon_{it}$$

مدل گشتاوری تعمیم یافته (GMM) مبتنی بر مدل های پانل پویا است. بهره‌گیری از پانل متوازن با رویکرد گشتاوری تعمیم یافته در تحقیقات حوزه اقتصاد مالی از اهمیت بالایی برخوردار است. مطالعات یو، لو و هانگ^۱ (۲۰۰۶) و آنتونیو و همکارانش^۲ (۲۰۰۸) نشان می‌دهند که مدیران تأمین مالی خود را با تغییر در وضعیت داخلی یا شوک‌های خارجی تعديل می‌کنند که این امر در عمل حکایت از وجود ساختار سرمایه پویا برای شرکت‌ها دارد. آمرمان و پاترسون^۳ (۲۰۰۳) معتقدند که غیرخطی بودن در مطالعات مربوط به ساختار سرمایه به عنوان یک پدیده عمومی است که به عنوان یک پدیده ذاتی در رفتار بازار مشاهده می‌شود. با عنایت به نکته مطرح شده نیاز است تا در این پژوهش برای تبیین بهتر رابطه میان سودآوری و ساختار سرمایه از مدل‌های غیرخطی استفاده کنیم. متغیرهای توضیح دهنده مدل گشتاوری تعمیم یافته به طور ساده همانند متغیرهای قسمت قبل است به جز دو متغیر که در اینجا

γ_t : نماینده اثرات ثابت زمانی اما مقطعی متغیر

η_t : نماینده اثرات متغیر زمانی اما مقطعی ثابت

$$Y_{it} = \alpha + \beta_1 X_{it} + \beta_2 Z_{it} + \gamma_t + \eta_t + \varepsilon_{it}$$

برای تخمین مدل به وسیله این روش لازم است ابتدا متغیرهای ابزاری بکارگرفته در مدل مشخص شوند. متغیرهای ابزاری این مدل مقادیر با وقفه متغیر وابسته و متغیرهای توضیحی هستند.

معادل رگرسیون با مدل سیستم گشتاوری تعمیم یافته به شرح زیر است:

$$DR_t = \alpha_i + \alpha_1 ROA_{it} + \alpha_2 AD_{it} + \alpha_3 MS + \alpha_4 GR + \alpha_5 SIZ + \gamma_t + \eta_t + \varepsilon_{it}$$

کاربرد روش اثرات ثابت به طور بالقوه عوامل نامشهود خاص نوع شرکت‌ها^۴ کنترل می‌شود اما این روش منجر به حل مشکل درون‌زایی^۵ نمی‌شود. بنابرین استفاده از این روش گشتاوری تعمیم یافته به منظور کاهش کزدیسی^۶ ناشی از مدل اثرات ثابت و مشکلات مربوط به همزمانی و درون‌زایی است. در این سیستم با استفاده از اثر تفاصلی مقطعی و سیستم وزن دهی مبتنی بر دوره‌های زمانی وايت^۷، برآش رگرسیون پویا صورت می‌گیرد.

- - متغیرهای پژوهش

- -

راجان و زینگلاس (۱۹۹۵) بیان می‌کنند که ساختار سرمایه می‌تواند حسب هدف پژوهش به صورت‌های مختلف تعریف شود. برای نمونه در مطالعات مرتبط با مسائل نمایندگی، ساختار سرمایه می‌تواند به صورت نسبت کل بدھی به ارزش شرکت اندازه‌گیری شود. بدھی می‌تواند به ارزش دفتری یا بازاری باشد. در این پژوهش ساختار سرمایه به عنوان متغیر وابسته تحقیق است. در این تحقیق نسبت کل بدھی به کل دارایی را به عنوان نماینده مفهوم ساختار سرمایه درنظر می‌گیریم و کاربرد نسبت مذکور در مطالعات میدانی صورت گرفته در این حوزه رایج‌تر است.

- -

مدلهای مبتنی بر نمایندگی به ما پیش بینی‌های متناقضی در رابطه با اهرم مالی و سودآوری ارائه می‌دهند. از یک طرف مایرز و ماجلوف (۱۹۸۴) تحت مدل علامت‌دهی بیان می‌کند که شرکت‌های با سودآوری بالاتر باید از نسبت بدھی کمتر بهره ببرند. از طرف دیگر جنسن^۸ (۱۹۸۶) در مدل جریان نقد آزاد بیان می‌کند که شرکت‌های با سودآوری بالا از بدھی بیشتری برای کنترل مسائل نمایندگی به عنوان یک ابزار کنترلی استفاده می‌کنند. رضایتمندی مشتریان می‌تواند به عنوان نتیجه‌ای در سودآوری شرکت نمود یابد.

¹. Hui, Lo and Hang

². Antoniou et al

³. Ammermann and Paterson

⁴. Unobservable firm specific factor

⁵. Endogeneity

⁶. Distortion

⁷. White Period(AB-n step)

⁸. Jensen

لذا لحاظ سودآوری در مدل بسیار اساسی است. در اینجا سود عملیاتی به کل دارایی‌ها^۱ (ROA) را به عنوان متغیر نماینده سودآوری در نظر می‌گیریم.

هزینه تبلیغات از جمله هزینه‌های غیرعملیاتی در صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه طبقه‌بندی می‌شود. در اینجا با الهام از تحقیقات پیشین نظیر سانگ و همکاران(۲۰۱۲) نسبت هزینه تبلیغات به فروش به عنوان معیاری برای سنجش هزینه تبلیغات مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ساخтар بازار در پژوهش‌های اقتصادی و مالی به عنوان قدرت بازار شرکت‌ها تعریف می‌شود. بررسی ساختار بازار در ادبیات اقتصادی با تکیه بر شاخص‌های تمرکز صورت می‌گیرد. اغلب برای شناسایی ساختار بازار از شاخص‌های تمرکز استفاده می‌شود. تحقیقات حوزه ساختار بازار در علم مالی با تکیه بر شاخص‌های کیوتوبین، هرشنمن-هرفیدال و لرنر انجام می‌شوند. معمولاً در کشورهای درحال توسعه داده‌های مربوط به قیمت و مقدار، هزینه‌های نهایی و همچنین بخش‌های اقتصادی به تفکیک دقیق موجود نیست که این امر بهره‌گیری از شاخص لرنر و شاخص هرفیدال- هرشنمن را با دشواری و در برخی موارد ناممکن می‌سازد. از منظر نظری و عملی، شاخص کیوتوبین برآورده کننده بهتری برای اندازه‌گیری قدرت رقابتی بازار یا ساختار بازار است. از منظر نظری نسبت کیو توبین معادل نسبت ارزش بازاری سرمایه بعلاوه ارزش دفتری بدھی تقسیم بر ارزش دفتری دارایی‌ها است. ساختار بازار در این معادله نقش یک متغیر کنترلی درخصوص داده‌های برآمده از شرکت‌های بخش بیمه را دارد.

بر اساس نظریه توازن ایستا، شرکت‌هایی که رشد آتی بیشتری دارند در مقایسه با شرکت‌های با رشد کم(دارای مشهود زیاد) به استقرار کمتری روی می‌آورند. بر اساس نظریه سلسله مراتبی، شرکت‌هایی که دارای ارزش بازار(فرصت‌های رشد) زیادی هستند می‌توانند از بدھی بیشتری بدليل کاهش هزینه‌های ورشکستگی استفاده کنند. انتظار می‌رود فعالیت‌های تحقیق و توسعه، تبلیغات و سایر رویکردهای مشتری مدارانه باعث افزایش دارایی‌های شرکت شوند. متغیر نماینده برای رشد در این پژوهش، نخ رشد کل دارایی‌ها در نظر گرفته شده است.

" # ! " - -

به طور نظری رابطه میان اندازه شرکت و اهرم مالی نامشخص است. شرکت‌های بزرگ‌تر بدليل داشتن تنوع بیشتر در ساختار و احتمال ورشکستگی کمتر، تمایل دارند که از نسبت اهرم بیشتری، بدليل کاهش هزینه‌های دریافت بدھی، بهره‌گیرند. در حالیکه راجان و زینگالز(۱۹۹۵) استدلال می‌کنند که شرکت‌های بزرگ تمایل به ارائه اطلاعات بیشتر نسبت به شرکت‌های کوچک‌تر به سرمایه گذاران بیرونی دارند و این امر بهره‌گیری از تأمین مالی مبتنی بر سهام را افزایش می‌دهد. انتظار می‌رود شرکت‌های بیمه بزرگ‌تر از کانال‌های دسترسی بیشتری برخوردار بوده و بتوانند طیف گسترده‌تری از خدمات را به مشتریان خود ارایه دهند. در این تحقیق برای سنجش اندازه از لگاریتم طبیعی کل دارایی‌ها به عنوان شاخص اندازه استفاده می‌شود.

- - رگرسیون داده‌های ترکیبی

در گرسیون داده‌های ترکیبی برای انتخاب از میان روش‌های برآورد اثرهای ثابت و تلفیقی از آزمون چاو استفاده می‌شود. به این ترتیب فرضیه صفر آزمون چاو براساس برابری عرض از مبدأها شکل می‌گیرد که در صورت رد فرضیه صفر، روش اثرات ثابت بر مدل تلفیقی ارجحیت دارد و غیر این صورت از مدل تلفیقی استفاده می‌شود. با اجرای آزمون چاو، مقدار معناداری برابر با صفر شد. بنابرین وجود حداقل یک نابرابری در عرض از مبدأها تأیید می‌شود و مدل مناسب برای برآورد رگرسیون ترکیبی در این مرحله رگرسیون ترکیبی با اثرات ثابت است.

جدول ۱. نتیجه آزمون چاو

آزمون اثرات ثابت(آزمون اثر مقطعی ثابت)			
معناداری	درجه آزادی	آماره	آزمون

¹. Return on Assets

مقطعی ثابت	۲.۱۷۴	-۱۰۰,۱۲۵	۰
------------	-------	----------	---

منبع: یافته‌های تحقیق

حال باید مشخص کرد که در میان مدل اثرات ثابت و اثرات تصادفی از کدامیک بهره گرفته شود. انتخاب از بین روش‌های برآورد اثراهای ثابت و اثراهای تصادفی از آزمون هاسمن استفاده می‌شود. به این ترتیب فرضیه صفر آزمون هاسمن براساس ناهمبسته بودن اثراهای تصادفی با متغیرهای توضیحی شکل می‌گیرد. بنابرین درصورت رد فرضیه صفر، روش اثرات ثابت بر اثراهای تصادفی ارجحیت دارد و غیر این صورت از روش‌های تصادفی استفاده می‌شود. با اجرای آزمون هاسمن، مقدار آماره معناداری آزمون برابر با ۰,۰۰۱۲ می‌شود که نشان می‌دهد میان متغیرهای مستقل و خطای تخمین رابطه وجود دارد. بنابرین مدل مناسب برای تشکیل رگرسیون ترکیبی همانا مدل رگرسیون ترکیبی با اثرات ثابت مقطعی است.

جدول ۲. نتیجه آزمون هاسمن

آزمون اثرات تصادفی(هاسمن)			
معناداری	درجه آزادی	آماره	آزمون
0.001۲	۴	۱۴.۳۱۰ ۹۲	مقطعی تصادفی

منبع: یافته‌های تحقیق

بنابرین با برآذش مدل رگرسیون ترکیبی با اثرات ثابت، مدل رابطه میان سودآوری و ساختار سرمایه به صورت زیر ارائه می‌شود. شایان ذکر است که در این مدل، اثرات مقطعی ثابت و مدل با وزن دهنده مقطعی بهینه شده است.

$$\begin{aligned} DR = DR &= C(1) + C(2)*ROA + C(3)*AD + C(4)*MS + C(5)*GR + C(6)*SIZ + [CX=F] + \epsilon_{\text{R}} \\ DR &= 0.08135 - 0.72333*ROA - 0.42113*AD + 0.52798*MS + 0.11274*GR - 0.10826*SIZ + \\ &[CX=F] + \epsilon_{\text{R}} \end{aligned}$$

در جدول زیر به طور خلاصه برآذش مدل رگرسیون ترکیبی با اثرات تصادفی ترسیم شده است.

جدول ۳. خروجی مدل رگرسیون ترکیبی با اثرات ثابت

پانل با روش وزن دهنده مقطعی				
معناداری	t-آماره	انحراف معیار	ضریب	متغیر
0.1561	1.320961	0.01348	0.08135	ثابت
.	-15.7993	0.04203	-0.72333	بازده دارایی ها
.	-12.8793	0.04784	-0.52798	تبلیغات
0.6791	1.417997	0.02805	0.11274	ساختار بازار
0.1915	1.308487	0.03963	0.10826	نحو رشد
.	7.19753	0.02092	0.08135	اندازه
0.8596				RMSE
آماره های موزون شده اثرات ثابت (متغیرهای دامی)				
9.2996 96	Fآماره	0.607424	R2 تعديل شده	
.	معناداری	2.550507	دوربین-واتسون	

منبع: یافته‌های تحقیق

جدول خروجی مدل رگرسیون ترکیبی با اثرات ثابت حاکی از آن است که سودآوری با ساختار سرمایه از همبستگی و رابطه منفی معنادار برخوردارند. بدین ترتیب شرکت‌های با سودآوری بالا از اهرم مالی کمتری در ساختار سرمایه خود استفاده می‌کنند. همچنین متغیر هزینه تبلیغات نیز دارای رابطه منفی با ساختار سرمایه است. به عبارت دیگر شرکت‌های اهرمی، بودجه کمتری صرف تبلیغات

می‌کنند. در نهایت اینکه اندازه شرکت‌ها، دارای رابطه مثبت معنادار با ساختار سرمایه است که این بدین معنی است که شرکت‌های بزرگتر از اهرم مالی بیشتری در ساختار سرمایه خود بهره می‌گیرند.

- رگرسیون گشتاوری تعییم یافته

مدل گشتاوری تعییم یافته بدليل داشتن پویایی در تخمین از کارایی بالاتری نسبت به سایر مدل‌های رگرسیونی رایج برخوردار است. متغیرهای ابزاری این پژوهش در رگرسیون گشتاوری تعییم یافته‌ها استفاده از تأخیر یک تا سه ساله متغیرهای موجود در مدل، شکل می‌یابد و مدل دوره زمانی تعديل شده سه ساله را پیشنهاد می‌دهد. همچنین در مدل از ضریب وزن دهی کوواریانس مناسب با مدل نهایی یعنی اوزان مقطعي استفاده شد که در نهایت جدول خروجي مدل بازش شده با استفاده از سیستم گشتاوری تعییم یافته به شرح ادامه است:

جدول ۴. خروجي مدل رگرسیون ترکيبي با رو يك در گشتاوری تعییم یافته

پانل روش گشتاوری تعییم یافته (نمونه تعديل شده)				
انتقال: تفاضل اول-ماتریس وزن دهی دوره ابزاری وايت				
معناداری	t-آماره	انحراف معیار	ضریب	متغیر
0.0091	-2.617754	1.03548	- 2.72163	بازده دارایی ها
0.0032	2.353212	10.9537	- 3.78714	تبلیغات
0.5141	2.45646	0.119982	0.2998 1	ساختار بازار
0.8362	0.20824	0.26854	0.0675 7	نرخ رشد
0.0021	-1.129631	0.197754	0.2165 8	اندازه
0.3174				RMSE
0.16521	انحراف معیار var	0.00440.1		میانگین var
12.70541	J-آماره	0.501419		انحراف معیار رگرسیون

منبع: یافته‌های تحقیق

$$@DADJ(DR) = -2.72163 * @DADJ(ROA) - 3.78714 * @DADJ(AD) + 0.29981 * @DADJ(MS) + 0.067567 * @DADJ(GR) - 0.21658 * @DADJ(SIZ) + \gamma_t + \eta_i + \varepsilon_{it}$$

براساس خروجي‌های جداول اول و دوم می‌توان نتیجه گیری کرد که ساختار سرمایه با سودآوری و تبلیغات رابطه منفی معنادار دارد. بدین ترتیب فرضیات اول، دوم و پنجم تأیید و باقی فرضیه‌های پژوهش رد می‌شوند.

- نتیجه‌گيري و پیشنهادات

در این پژوهش رابطه میان ساختار سرمایه، سودآوری و هزینه‌های تبلیغات بوسیله رگرسیون خطی پانل دیتا، رگرسیون گشتاوری تعییم یافته و شبکه‌های عصبی مصنوعی مدلسازی شد. نظر به تأیید فرضیه اول، دوم و پنجم، اولین یافته با اهمیت این پژوهش را می‌توان چنین بیان کرد که با عنایت به تأیید رابطه منفی خطی میان اهرم مالی و سودآوری، نظریه سلسه مراتبی در شرکت‌های بیمه پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأیید و سایر مدل‌هایی که قائل به وجود رابطه مثبت میان اهرم مالی و سودآوری هستند، رد می‌شوند. بنابرین می‌توان بیان کرد که شرکت‌های بیمه پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار در صورت سودآوری، ابتدا ترجیح می‌دهند که از منابع داخلی استفاده کنند و سپس به استقراض روی می‌آورند. به عبارت دیگر هرچه شرکت‌ها سودآورتر باشند، بهره‌گیری از اهرم مالی در ساختار سرمایه آنها کمتر خواهد بود و این امر می‌تواند ناشی از مشکلات تأمین مالی مبتنی بر بدھی برای شرکت‌ها، وجود تفاضل نامطلوب بازده طرح‌های غیرمالی از نرخ تسهیلات پرداختی به بانک‌ها و روابط پیچیده و هزینه‌های نمایندگی موجود در بازار از جیث مالی رفتاری مدیران و سرمایه‌گذاران شرکت‌های بورسی داشته باشد. علاوه براین به عنوان یافته دیگر می‌توان به تأیید رابطه مثبت معنادار میان ساختار سرمایه و اندازه اشاره کرد. این امر بدین معنی است که شرکت‌های بیمه بزرگ تمایل به گسترش بیشتر دامنه فعالیت‌های خود با بهره‌گیری از استقراض دارند. زیرا هزینه‌های تراکنش مربوط به انتشار اوراق و یا استقراض آنها از بانک‌ها، کمتر

است و یا جزیی از یک هلдинگ مالی بزرگ هستند که بدین ترتیب کمتر در معرض ورشکستگی قرار می‌گیرند. بدین ترتیب هرچه شرکت‌های بزرگتر باشند، بهره‌گیری از اهرم مالی در ترازنامه آنها بیشتر خواهد بود.

دومین یافته مهم این پژوهش را با عنایت به تأیید رابطه منفی میان متغیرهای نماینده ساختار سرمایه و تبلیغات بدین ترتیب بیان کرد که مدیران شرکت‌های بیمه باید در اتخاذ تصمیمات تأمین مالی (ساختار سرمایه) خود همواره رضایتمندی مشتریان را مدنظر قرار دهند چرا که کاهش رضایتمندی مشتریان در نهایت خود را در کاهش ارزش شرکت نشان خواهد داد. همچنین می‌توان بیان کرد که بهترین روش برای تأمین مالی تبلیغات بهره‌گیری از منابع داخلی است زیرا استفاده از منابع بدهی برای این امر در نهایت منجر به کاهش رضایتمندی مشتریان خواهد شد.

در نهایت اینکه مدیران می‌توانند از مدل و نتایج حاصل از این تحقیق به منظور تعدیل پویای ساختار سرمایه جهت حصول به ارزش بیشینه شرکت بوسیله منافع حاصل از اهرم در زمان بزرگتر شدن یا کاهش سودآوری بهره گیرند. نتایج این تحقیق برای مدیریت شرکت‌ها در اتخاذ تصمیم‌های تأمین مالی، اعتباردهنگان از جمله بانک‌ها، تحلیلگران و سرمایه گذاران بورس حقیقی و شرکت‌های تأمین سرمایه، مشاوره سرمایه گذاری، هلдинگ و محققان حوزه اقتصاد مالی کاربردی باشد.

نتایج این پژوهش می‌توان گشاینده فصل جدیدی از رویکردهای پژوهشی در بررسی متغیرهای بازارگانی و بازاریابی در چارچوب نظری و روش‌شناسخی مالی باشد.

محدودیت اصلی این پژوهش در داده‌های آن است، از آنجایی همانند مدل‌های آمریکایی یا اروپایی، شاخص رضایتمندی مشتری در خصوص صنایع مختلف در قالب یک پایگاه داده وجود ندارد، ناگزیر به بهره‌گیری از متغیرهای غیرمستقیم پیشنهادی شده است. این در حالی است که در این مرحله نیز تنها منبع داده‌ای قابل اتكا، بهره‌گیری از اطلاعات صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه پذیرفته شده در بورس است.

برای تحقیقات آتی پیشنهاد می‌شود که رابطه ساختار سرمایه با معیارهای متمرکز بر مشتری مداری نظری و فداری، برندازی و نظایر آن صورت گیرد. همچنین بخش بیمه با سایر بخش‌های مالی نظری شرکت‌های حوزه بازار سرمایه (نظری شرکت‌های سرمایه‌گذاری) و شرکت‌های حوزه بازار پول (بانک‌ها و لیزینگ‌ها) از حیث این رابطه مورد مقایسه قرار گیرد. در نهایت از روش‌های سنجش بهتر رابطه نظیر شبکه‌های عصبی مصنوعی و الگوریتم ژنتیک به منظور بهینه سازی پارامترها و یا انتخاب مدل پژوهش بهره گرفته شود.

منابع

1. خالقی مقدم، حمید. باعومیان، رافیک. مروری بر نظریه‌های ساختار سرمایه، پیک نور، سال پنجم، سال چهارم، ۱۳۸۵.
2. Anderson, Eugene and Sanal K. Mazvancheryl (2004), Customer Satisfaction and Shareholder Value, *Journal of Marketing*, 68 (October), 172–85.
3. Anderson, Eugene W., Claes Fornell, and Donald R. Lehmann (1994), Customer Satisfaction, Market Share, and Profitability, *Journal of Marketing*, 58 (July), 53–66.
4. Bagwell, Kyle (2007), the Economic Analysis of Advertising, *Handbook of Industrial Organization*, Volume 3, 1701-1844.
5. Bhattacharya, C.B. and Sankar Sen (2003), Consumer-Company Identification: A Framework for Understanding Consumers' Relationships with Companies, *Journal of Marketing*, 67(April), 76-88.
6. Booth L, V. Aivazian, A. K, Demirguc&V.Maksimovic (2001). Capital Structure in Developing Countries. The Journal of Finance, Vol. LVI, No 1.pp: 87-130.
7. Boulding, William, Eunkyu Lee, and Richard Staelin (1994), Marketing the Mix: Do Advertising, Promotions and Sales Force Activities Lead to Differentiation? *Journal of Marketing Research*, 31(May), 159-172.
8. Comanor, William S. and Thomas A. Wilson (1967), Advertising, Market Structure and Performance, *The Review of Economics and Statistics*, 49, 423-40.
9. Fornell, Claes, Sunil Mithas, Forrest V. Morgeson III, and M.S. Krishnan (2006), Customer Satisfaction and Stock Prices: High Returns, Low Risk, *Journal of Marketing*, 70(January), 3-14.

- 10.Graham JR (2000), how big are the tax benefits of debt, *Journal Finance*, Vol.55 No.5, pp. 1901-1941.
- 11.Grullon, Gustava, George Kanatas and Piyush Kumar (2006), The Impact of Capital Structure on Advertising Competition: An Empirical Study, *Journal of Business*, 79(6), 3101-3124.
- 12.Hadlock, C. J. and James, C. M. (2002), Do Banks Provide Financial Slack? *The Journal of Finance*, 57: 1383–1419.
- 13.Han, J. K., Kim, N., Srivastava, R. K. (1998). Market orientation and organizational performance: Is innovation a missing link? *Journal of Marketing*, 62(4), 30–45.
- 14.Homburg, Christian, and Ruth M. Stock (2004), the Link between Salespeople's Job Satisfaction and Customer Satisfaction in a Business-to-Business Context: A Dyadic Analysis, *Journal of the Academy of Marketing Science*, 32(2), 144-158.
- 15.Jaworski, B. J., Kohli, A. K. (1993). "Market orientation, antecedents and consequences". *Journal of Marketing*, 57, 53–70.
- 16.Joshi, Amit, and Dominique M. Hanssens (2010), The Direct and Indirect Effects of Advertising Spending on Firm Value, *Journal of Marketing*, 74(January), 20-33.
- 17.Luo, Xeuming and C.B. Bhattacharya (2006), Corporate Social Responsibility, Customer Satisfaction, and Market Value, *Journal of Marketing*, 70(October), 1-19.
- 18.Luo, Xeuming and Christian Homburg (2007), Neglected Outcomes of Customer Satisfaction, *Journal of Marketing*, 71(April), 133-149.
- 19.Mansfield, Edwin (1964), Industrial Research and Development Expenditures: Determinants, Prospects, and Relation to Size of Firm and Inventive Output, *Journal of Political Economy*, 72(4), 319-340.
- 20.McAlister, Leigh, Raji Srinivasan, and MinChung Kim (2007), Advertising, Research and Development, and Systematic Risk of the Firm, *Journal of Marketing*, 71 (January), 35–48.
- 21.Mittal, Vikas and Wagner A Kamakura (2001), Satisfaction, Repurchase Intent, Repurchase Behavior: Investigating the Moderating Effects of Customer Characteristics, *Journal of Marketing Research*, 38(Febuary), 131-142.
- 22.Modigliani, France & Miller, Merton, The cost of Capital, Corporation Finance and the theory of investment. *The American Economic Review*, 1958 No 48.PP. 261-297
- 23.Myers, S. C. (1984). The capital structure puzzle, *Journal of Finance*, 39(3), 575–592.
- 24.Narasimhan, Om, Surendra Rajiv, and Shantanu Dutta (2006), Absorptive Capacity in High-Technology Markets: The Competitive Advantage of the Haves, *Marketing Science*, 25(5), 510-524.
- 25.Pandey, I. M. (2004). Capital structure, profitability and market structure: Evidence from Malaysia. *Asia Pacific Journal of Economics and Business*, 8(2), 78–91.
- 26.Phillips, Gordon M. (1995), Increased Debt and Industry Product Markets: An Empirical Analysis, *Journal of Financial Economics*, 37(2), 189-238.
- 27.Rajan, R. G., &Zingales, L. (1995).What do we know about capital structure? Some evidence from international data, *Journal of Finance*, 50(5), 1421–1460.
- 28.Seiders, Kathleen, Glenn B. Voss, Dhruv Grewal, and Andrea L. Godfrey (2005), Do Satisfied Customers Buy More? Examining the Moderating Influences in a Retail Context, *Journal of Marketing*, 69(October), 26-43.
- 29.Sharpe, Steven A. (1994), Financial Market Imperfections, Firm Leverage, and the Cyclicalities of Employment. *The American Economic Review*, 84(4),1060-1074.
- 30.Shumway, Tyler (2001), Forecasting Bankruptcy More Accurately: A Simple Hazard Model, *Journal of Business*, 74(1), 101-124.
- 31.Song, reo. Vadakkepatt, Gautham. Lehman, Donald (2012), The Impact of Capital Structure on Marketing Effort and Customer Satisfaction, worlin paper.
- 32.Srivastava, Rajendra K., Tasadduq A. Shervani, and Liam Fahey (1998), Market-Based Assets and Shareholder Value: A Framework for Analysis, *Journal of Marketing*, 62(January), 2-18.

33.Tuli, Kapil and Sundar Bharadwaj (2009), Customer Satisfaction and Stock Returns Risk, *Journal of Marketing*, 73(December), 184-197.